

Stockholm den 6 maj 2024

R-2024/0685

Till Finansdepartementet

Fi2021/03871

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 12 mars 2024 beretts tillfälle att avge yttrande över Skatteverkets promemoria Slopap krav på uppgift om beslutsfattare i underrättelser om beslut.

Inledning

Enligt 17 kap. 3 § skatteförfarandeförordningen (2011:1261) ska i dagsläget alla underrättelser om beslut innehålla uppgifter om de individuella beslutsfattarna och föredragande i i) beslut om slutlig skatt där Skatteverket har avvikit från lämnade uppgifter i inkomstdeklaration, ii) beslut om skönsbeskattning där inkomstdeklaration inte lämnats, iii) omprövningsbeslut, iv) beslut om särskilda avgifter samt v) beslut om ansvar för skatt.

Av promemorian framgår att det är ett relativt omfattande problem att myndighetspersonal utsätts för trakasserier och hot samt att detta problem har ökat med tiden. I intresse av att effektivisera verksamheten medelst möjligheten att automatisera processer som omfattas av de uppräknade fallen, men även för att förhindra det ökande problemet med hot och trakasserier riktade mot enskilda tjänstemän, föreslås att 17 kap. 3 § skatteförfarandeförordningen (SFF) upphävs.

Synpunkter

Advokatsamfundet anser inledningsvis att det är viktigt att säkerställa en effektiv förvaltning samt en trygg och säker arbetsmiljö för samtliga tjänstemän inom statsförvaltningen.¹ Den problembild som ställs upp i promemorian, väl underbyggd med utredningar och undersökningar från många olika myndigheter och aktörer, visar behovet av att förbättra situationen för medarbetare hos Skatteverket.

Advokatsamfundet ser därför positivt på strävan efter att uppnå ett stärkt skydd och en mer effektiv förvaltning.

Det är emellertid även av stor vikt att handläggningen av enskildas ärenden sker effektivt, utan att det sker på bekostnad av rättssäkerheten. Ett slopande av 17 kap. 3 § SFF skulle kunna riskera att leda till att skattebetalarnas möjlighet till översikt över deras skattemässiga situation, och därmed deras privatekonomi, försämras. Detta problem uppmärksammas i promemorian. Skatteverket motiverar dock avskaffandet av bestämmelsen med att behovet av att få veta vem som fattat beslut kan tillgodoses på andra vis än genom underrättelsen. Behovet kan tillgodoses genom exempelvis att underrättelsen innehåller kontaktuppgifter till ansvarig avdelning. En sådan förändring kan leda till att ägandeskapet som en handläggare har över ärendet urholkas och skattebetalaren upplever att den mänskliga kontakten minskar. Vanligtvis sker kontakt med handläggare på Skatteverket genom att den skattskyldige begär att kopplas vidare till den relevanta beslutsfattaren. Om det inte står kontaktuppgifter till den relevanta beslutsfattaren direkt i underrättelsen, riskerar detta således att skattebetalaren förflyttas två steg bort ifrån beslutsfattaren jämfört med tidigare, först växeln sedan verksamhetsgruppen och därefter beslutsfattaren. Detta kan således leda till att den upplevda servicenivån för de enskilda sänks.

Vidare bedömer Advokatsamfundet att det inte är givet att den effekt som Skatteverket önskar uppnå, det vill säga en minskning av hot och trakasserier riktat mot myndighetspersonal, kommer att nås genom ett upphävande av 17 kap. 3 § SFF.

¹ Advokatsamfundet hänvisar till sitt remissyttrande den 12 april 2024 över betänkandet Ett starkare skydd för offentligtanställda mot våld, hot och trakasserier (SOU 2024:1).

Personer som uttalar hat och hot gentemot myndighetspersonal kommer sannolikt att ta reda på beslutsfattarens namn via de alternativ som promemorian beskriver varför åtgärden inte nödvändigtvis kommer uppnå det önskade resultatet. Av dessa angivna skäl ställer sig Advokatsamfundet frågande till om åtgärderna faktiskt kommer att förstärka skyddet för myndighetspersonalen samt om kostnaden i form av försämrad service blir för hög sett till nyttan av förslaget.

Skatteverket uppger att det vid en bedömning kommit fram till att det är fördelaktigare att avskaffa 17 kap. 3 § SFF helt och att en justering hade krävt omfattande och komplicerade ändringar. Vidare anför Skatteverket att det är underkastat samma krav på handläggning av ärenden och beslut som övriga myndigheter även utan bestämmelsen varför ett avskaffande inte hade sänkt servicenivån. Lagstiftning ska vara enkel och tillgänglig för samtliga medborgare. Samtidigt är det viktigt, särskilt vad gäller bestämmelser som rör rättssäkerhet och det allmännas myndighetsutövande gentemot enskilda, att bestämmelsen blir förutsägbar och inte godtycklig. Ett fullkomligt avskaffande av bestämmelsen innebär att det blir upp till Skatteverket att avgöra när automatiserade beslut kan fattas samt i vilket fall beslutsfattarens namn ska ingå i underrättelser. Det gör det svårare att veta på förhand vad som gäller för ett särskilt beslut.

Vidare bör inte svårighetsgraden av att utforma lämplig lagstiftning vara ett skäl för att inte göra just det. Besluten som omfattas av 17 kap. 3 § SFF är i stort sett samtliga, inklusive exempelvis omprövningsbeslut. Även om Skatteverket vid utformningen av reglerna efter ett potentiellt avskaffande inte hade automatiserat just sådana beslut, ser Advokatsamfundet av rättssäkerhets- och förutsägbarhetskrav hellre att det finns ett lagstadgat krav vad gäller beslut som omfattas av framför allt punkt 1 och 3 i bestämmelsen. Av dessa anledningar förespråkar Advokatsamfundet en fortsatt utredning kring om bestämmelsen bör justeras för att uppnå de önskade effekterna i stället för att avskaffa regeln helt.

Med hänsyn till vad som nu sagts har Advokatsamfundet ingen erinran mot det föreslagna upphävandet av bestämmelsen i och för sig. Advokatsamfundet anser dock att det behövs ytterligare överväganden inom ramen för den fortsatta beredningen av

förslaget. Detta för att noggrannare utreda möjligheterna att omarbeta bestämmelsen för att göra den mer förutsägbar samt för att säkerställa hur servicen för den enskilde vid skattehandläggningen kan säkras i samband med förändringarna.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander